

PRILOZI RIBARSTVENOJ STRUCI

FAO–v KODEKS PROVOĐENJA ODGOVORNOG RIBARSTVA

Gospodin Uwe Bark iz FAO–ve centrale u Rimu dostavio nam je knjižicu »Kodeks provođenja odgovornog ribarstva« sa zamolbom da s njom upoznamo naše čitatelje. Taj je kodeks objavljen godine 1995. na 41 stranici, podijeljen u 12 članaka, te dva dodatka. Njima prethodi predgovor, u kojemu se ističe kako je nagli razvoj ribarstva nakon Drugoga svjetskog rata razbio mit o neograničenim izvorima hrane iz vode. Ti izvori jesu obnovljivi, ali imaju svoje limite, pa je njima nužno odgovarajuće gospodariti, kako bi i ubuduće zadovoljavali hranidbene, ekonomske, socijalne, ekološke i kulturne potrebe ljudi. Stoga je održano nekoliko međunarodnih skupova, čiji su zaključci doveli do izradbe ovog kodeksa.

U prvih pet članaka kodeksa ukratko se razrađuju njegova priroda, značenje i ciljevi, zatim odnos prema drugim međunarodnim dokumentima, načini praćenja provođenja kodeksa, te posebne potrebe zemalja u razvoju. Ciljevi su kodeksa utvrditi principe za odgovoran ribolov i ostale aktivnosti u ribarstvu, pomoći državama u izradi zakonodavstva u tome smislu, zaštititi žive vodene resurse, promovirati ribarsku znanost i dr. Pri tome se ističe uloga ribarstva u zadovoljavanju hranidbenih potreba lokalnih zajednica.

U šestom se članku navode opći principi provedbe odgovornog ribarstva. Države bi trebale djelovati u zaštiti vodenih ekosustava, kako bi njihovi resursi bili sačuvani i za buduće naraštaje. Zato je potrebno spriječiti prelov i osigurati znanstveno, ali i tradicionalno praćenje svih bitnih parametara.

Preostali članci kodeksa znatno su opsežniji, podijeljeni u više potpoglavlja. Članak sedam odnosi se na gospodarenje u ribarstvu, čiji bi cilj trebalo biti dugoročno održivo korištenje ribarskim resursima. Takvo bi gospodarenje trebalo biti usmjereno na znanstveno utvrđenu razinu održavanja ili obnavljanja stokova riba, koji bi omogućili maksimalni održivi ulov.

Osmi članak obrađuje postupke u ribolovu, ističući dužnost pojedinih država u njihovoj provedbi. Ovdje se također pojašnjava selektivnost ribolovnih alata, zaštita vodenih ekosustava i atmosfere, te posebno zanimljivo stimulira u zadnje vrijeme aktualno postavljanje umjetnih brakova.

Uzgajateljima riba posebno je važan članak deveti, koji se odnosi na razvoj akvakulture. U njemu se, među ostalim, ističe odgovornost država da promoviraju znanstveni rad i razvoj tehnika za zaštitu ugroženih vrsta i očuvanje genetskog diverziteta.

Sljedeća se dva članka odnose na integraciju ribarstva u gospodarenje obalnim područjima, te na postupke nakon ulova i trgovinu.

Posljednji, dvanaesti članak u cjelini je posvećen istraživanjima u ribarstvu. On od država traži da osiguraju institucije i sredstva za razvoj znanosti u svim aspektima ribarstva, te za publiciranje postignutih spoznaja. Potrebno je omogućiti stalni monitoring stokova riba, te utjecaja ekoloških promjena i ribolova za njih. Za tu se svrhu traži i pomoć šire međunarodne zajednice, posebno manje razvijenim državama.

Ovaj je kodeks nastao kao posljedica višegodišnjih nastojanja stručnjaka izražavanih na skupovima u svijetu. Iako je njegova primjena dobrovoljna, njegove su postavke dobrodošle da upozore na probleme s kojima se suočava svjetsko ribarstvo, te da upozori na smjernice za održanje i razvoj ove grane i u sljedećem tisućljeću.

Prof. dr. sc. Tomislav Treer